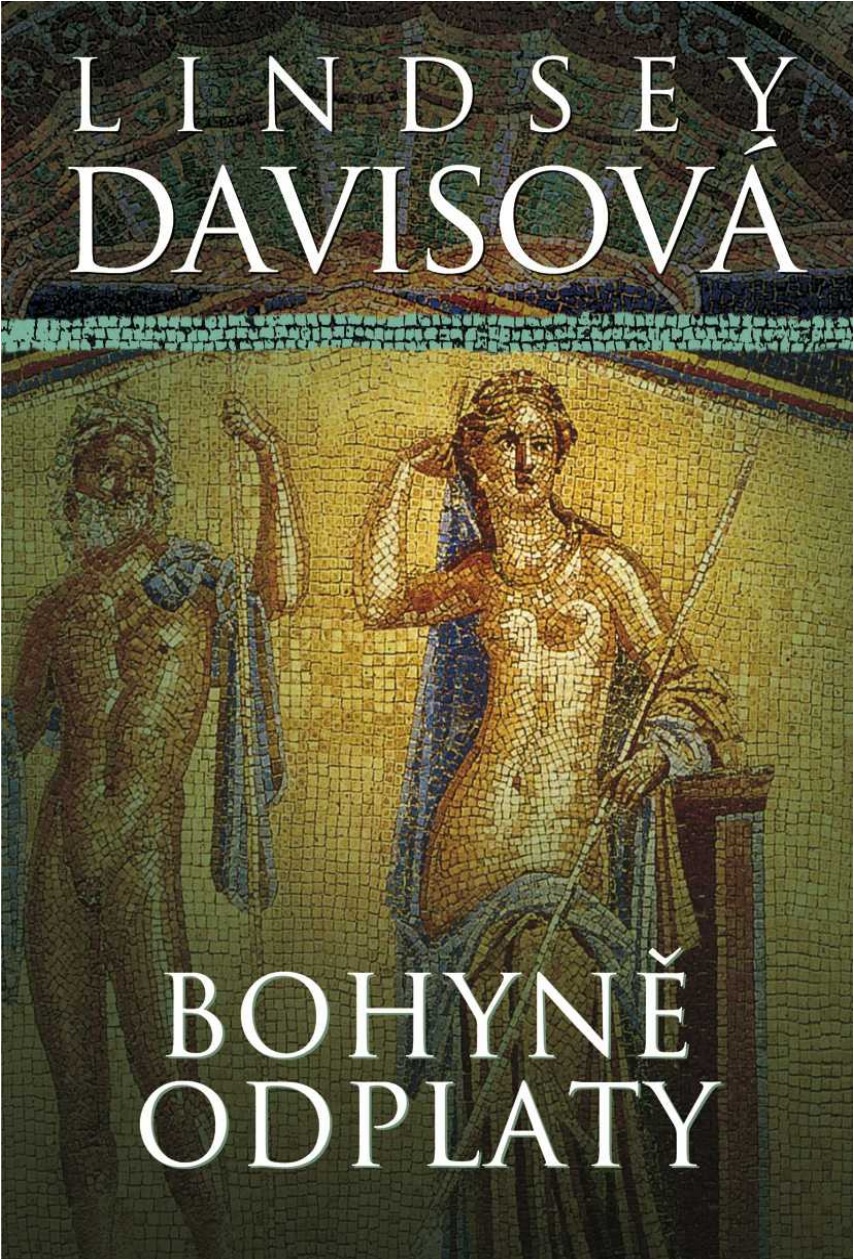

LINDSEY
DAVISOVÁ

BOHYNĚ
ODPLATY

BOHYNĚ
ODPLATY

L I N D S E Y
DAVISOVÁ

BOHYNĚ
ODPLATY

Přeložila Petra Andělová

Vydalo nakladatelství BB/ats s.r.o. v roce 2014

Bořivojova 75, Praha 3

Copyright © 2010 by Lindsey Davis

All rights reserved.

Z anglického originálu *Nemesis*

(Published by Arrow Books, Great Britain, 2011)

přeložila © 2012 Petra Andělová

Redakce textu: Zuzana Pokorná

Jazyková korektura: Ludmila Böhmová

Grafická úprava obálky © 2012 Bohumil Fencel

První elektronické vydání v českém jazyce

ISBN 9788074148566

HLAVNÍ POSTAVY

Marcus Didius Falco	člověk s vrtkavou přízní Štěstěny hledající kořeny pravdy
Helena Justina Falconova rodina	jeho pravá láska, která je úspěšně nalézá neurozená, ale mnohem lepší, než se na první pohled jeví
Junilla Tacita Maia Favonia	hrozivá manželka pacholka Gemina Falconova sestra, nejlepší ze sourozenecké smečky
Flavia Albia	zdrčená a odhodlaná drtit
Katutis	Falconův tajemník, zklamaný muž
Helenina rodina	z vyšších vrstev, ale ne tak dobrá, jak se tváří
Aulus Camillus Aelianus	pořád bídák
Quintus Camillus Justinus	jde za kariérou
Claudia Rufina	jeho žena, osobní bankéř a důvod dělat kariéru
Lentullus	doutnající vulkán maléru

Falconovi společníci v Římě

Lucius Petronius Longus	čestný vyšetřovatel vigilů (s nízkou gáží)
Lucius Petronius Rectus	jeho bratr, nijaký
Nero	jejich osel, další pohřešovaný
Tiberius Fuscus	Petroniův zástupce
Sergius	kat (každého přiměje k řeči)
Clusius	zákeřně zálužný konkurent (dražebník s mrzkými pohnutkami)
Gaius	nespolehlivý učedník (vznešené cíle)
Gornia	mlčenlivý dveřník (bez komentáře)
Septimus Parvo	rodinný právník (<i>naprosto</i> bez komentáře)
Thalia	hadí žena s problémem, z něhož se snaží vykrotit
Filadelfion a Davos	její milenci, kteří se drží hodně daleko v pozadí

Minás z Karystu	právník, co se veze na vlně
Hosidia Meliné	nevěsta (kterou ta vlna vynesla?)
Taktěž v Římě	
Tiberius Claudius Laeta	uhlazený byrokrat s velkou ctižádostí
Momus	dozorce otroků s odpornými návyky
Tiberius Claudius Anacrites	vrchní špeh, cháttra na vysokém postu
Meliti	jeho lidi (nebezpečné známosti)
Perella	vražedkyně toužící po nové práci (svého šéfa)
Hérakleidés	s hlavou ve hvězdách
Nymfidiás	zloděj a jeho podřízený
Scorpus	zpěvák, špehuje špehy (blb)
Alis	jasnovidka, která dává vinu matce (moudrá žena)
Arrius Persicus	sukničkář, přehání to se sexem i utrácením
kurýr	čerstvě ženatý a čerstvě mrtvý
Volusius	mámin chlapeček, další z mnoha obětí

V Latii

Januaria	servírka Satricu, holka pro všechno
Livia Primilla a Julius Modestus	naštvaní a notoričtí stěžovatelé
Sextus Silanus	jejich synovec v Lanuviu, co ví, jak to chodí
Macer	jejich věrný dohlížitel, pohřšovaný
Syrus	uprchlý otrok, osudně zvlčil
řezník v Lanuviu	velmi lehkomyšlný věřitel
příšerní Claudiovci	sousedí z Hádu
Aristoklés a Casta	studení čumáci, leč výbušní rodiče (zesnulí)
Claudius Nobilis	tak nechvalně známý, že „jel navštívit bábi“
Pius a Virtus	dvojčata, která „odešla z domova za prací“
Probus	„strážce rodového jména“
Felix	„ztracený“ syn
Plotia a Byrta	usouzené manželky

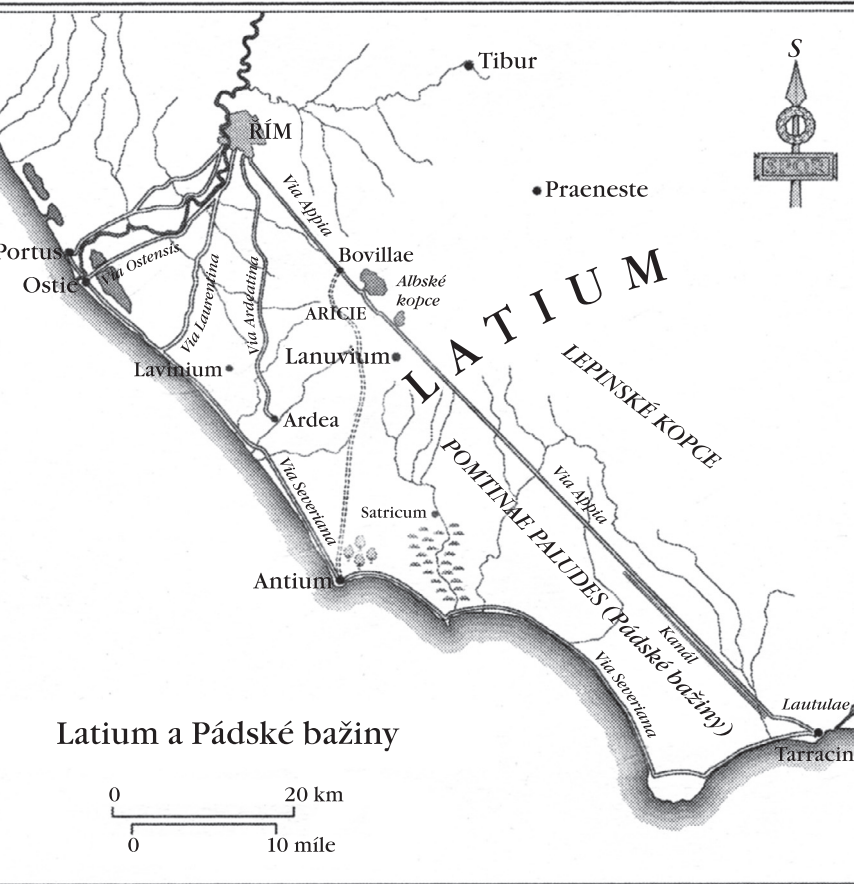
Demetria	utekla od Claudia Nobilida (špatná volba)
Costus	její nový přítel (škemrá si o malér)
Vexus	její otec (předpokládá nejhorší)
Thamyris	zaměstnavatel Nobilida a Costa (moc si věří)
Silvius	důstojník městské stráže, v utajení

Ve vedlejších rolích

krajta Jason, psi, pohřešované osoby, otroci (nejsou lidi), lidské kosmetičky, nelidští magistráti

Dále hrají...

pretoriáni	hajzlové!
------------	-----------

Latium a Pádské bažiny

Řím a Latium
Léto, 77 n. 1.

I

Překvapuje mě, že jen tak málo lidí se stane obětí vraždy doma při večeři. V mé profesi předpokládáme, že ve většině násilných úmrtí mají prsty blízcí příbuzní. Někomu jednou konečně dojde trpělivost a po letech vystartuje po rodinném příslušníkovi, když ho ten, který nejlépe ví, jak dotyčného rozpálit do běla, pravidelně dohání k zuřivosti. Jednou prostě pohár musí přetéct a příslovečnou kapkou je poslední lívanec se sezamem – ježž dotyčný popadne a schlamstne s vítězoslavným provokativním pokřikem. A tak oběť vydechne naposledy s krupějí medu skapávající jí na bradu – což se ovšem stává mnohem méně často, než by člověk čekal.

Proč se sekáček nezaboří víckrát mezi tučná ramena obtloustlých strýců, kteří přivádějí otrokyně do jiného stavu? Proč úlisná sestra, která si bezostyšně zabere nejžádanější pokoj v domě s výhledem na chrám božského Claudia a takřka bez prasklin v omítce, neskončí stejně špatně? Proč neotesaný syn, který pořád pšouká u stolu, bez ohledu na to, kolikrát ho upozornili, aby to nedělal, nesejde ze světa s nožem v zádech?

A i když člověka obvykle neubodají ani neuškrtí příbuzní, jeden by čekal, že vyběhnou na ulici a vybijí si vztek na první osobě, která jim padne pod ruku. Možná že se to děje. Možná že občasné vraždy cizinců, které vigilové označují za „zločin bez motivu“, mají kořeny v domácím prostředí.

Tím by se snadno dalo vysvětlit, kdyby to potkalo nás.

Vyrostl jsem v početné rodině, jež se musela natěsnat do pár mrňavých a páchnoucích místností. Všude kolem našeho bytu bydleli další bublající rodiny, příliš hlučné, příliš neotesané a příliš nalepené na sebe vzájemně i na nás. Před tragédií nás pravděpodobně zachránilo, že otec odešel z domova – což pro něj představovalo jedinou možnost úniku ze situace, která ho dusila a nás ušetřilo břemene dalších přírůstků do rodiny. Po čase odešel z domova i můj bratr a dal se k armádě. Nakonec jsem moudrost tohoto kroku pochopil i já a udělal jsem totéž. Mé sestry odešly poté,

co vydíráním a výhrůžkami přiměly neschopné ubožáky, aby se s nimi oženili. Máma, která nás vychovala sedm, sice zůstala sama, ale pořád měla silný vliv na nás na všechny. Dokonce i táta, jakmile se vrátil do Říma, přistupoval k mámě s ostražitou bázni.

Ostatně jak nám neustále připomíná, matka nikdy neodejde na odpočinek. A tak, když na mou ženu přišly porodní bolesti a chystala se přivést na svět naše třetí dítě, připadlo mámě, aby na všechno dohlédla, i když jí léta už ubrala sil a pořád huř viděla. Do našeho domu přispěchala i Helenina matka, vznešená Julia Justa, aby si vyhrnula rukávy a zasáhla svým civilizovaným způsobem. A to jsme najali naprosto skvělou porodní bábu.

Naše matky se nejprve přetlačovaly o to, která bude velet. Nakonec, když byly obě zoufale potřeba, jejich soupeření naráz ustalo.

Můj syn zemřel týž den, kdy přišel na svět. Naráz jsme všichni měli pocit, že nás postihlo největší neštěstí na světě. Nejspíš to tak cítí všichni.

Porod probíhal hladce a trval jen krátce jako u naší druhé dcery. Favoronii trvalo týden, než se zabydlela na světě, ale potom jen kvetla. Myslím si, že to bude stejné. Jenomže když se narodil, tak už vlastně umíral. Nejspíš s námi vůbec nebyl a do několika hodin zase odešel.

Porodní bába radila, aby si matka pochovala mrtvé novorozeně, a potom ji a Julii Justu stálo hodně sil, aby Heleně tělíčko sebraly z náruče. Má paní utrpěla těžký šok. Ženské dělaly, co mohly. Helena Justina zůstala v ložnici, odmítala jakoukoli útěchu i jídlo, nechtěla vidět dcerky ani mě. Maia tvrdila, že ten den bude po zbytek Helenina života zapsaný černě v jejím kalendáři; Maia věděla, o čem mluví, protože i ona přišla o dítě. Zpočátku mi připadalo, že nikdy nemůže nadejít čas, kdy i Helena přemůže smutek a zůstane jen smutné výročí. Zamrzla v okamžiku, kdy jí řekly, že její chlapeček je mrtvý.

Všechno zbylo na mě. Z právního hlediska to bylo zbytečné, ale přesto jsem mu dal jméno: Marcus Didius Justinianus. Většina otců by se s tím na mém místě neobtěžovala. Jeho narození nebylo úředně podchyceno, takže vlastně neexistoval. Možná jsem udělal chybu. Prostě jsem se rozhodl, že to udělám. Jeho matka přežila, ale v danou chvíli jsem byl jediný,

který se snažil udržet rodinu pohromadě, a musel jsem rozhodnout, jaké formální náležitosti jsou patřičné. Všechno se ještě víc zkomplikovalo poté, co jsem se dozvěděl i další události toho dne.

Maličký zavnutý uzlíček uložili do nepoužívané místnosti v domě. A co dál? Novorozenci nepřísluší žádný pohřební obřad a navíc byl příliš malý na kremaci. Pohřby dospělých se musejí konat mimo město a rodiny, které si to mohou dovolit, si nechávají stavět hrobky u hlavních cest, do nichž ukládají nabalzamovaná těla zesnulých nebo urny s jejich popelem. Nic pro Didiovců. Popel plebejských Didiů se nějakou dobu uchovával v kredenci a časem se záhadně ztratil.

Máma přiznala, že mrtvá novorozeňata odvážela na statek v Campanii, kde vyrostla, ale já jsem nemohl opustit svou vykořeněnou rodinu. Helenin otec a senátor mi nabídl niku v kolumbáriu Camillovců na Via Appii. „Bude to jen hodně malá urna,“ povzdechl si smutně. Hrdost mi zabránila to přijmout. Římu vládne patriarchát a zemřelý byl můj syn. Na formální pravidla z vysoka kašlu, ale pohřeb syna byla má zodpovědnost.

Někteří pohřbívají mrtvá novorozeňata do základů nově stavěných domů, ale žádný jsme stavět nehodlali a přičilo se mi udělat z dítěte obětinu. Nechci bohy naštvat, ale na druhou stranu jim nepodlézám. Žijeme ve starém domě na úpatí Aventinu, se zadním východem, ale takřka bez pozemku. Kdybych vykopal maličký hrob mezi šalvějí a rozmarýnou, pořád by tu zůstávala děsivá možnost, že děti při hře nebo kuchaři, kteří půjdou zakopat rybí kosti, jednoho dne narazí na kostičku malého Marka.

Vystoupal jsem na střešní terasu a seděl tam sám se svým problémem.

Řešení mě napadlo ve chvíli, kdy se o slovo přihlásila ztuhlost. Odnesu ten smutný uzlíček do otcova domu. Bydleli jsme tam kdysi i my, na Janiculském pahorku za Tiberou. Po pravdě řečeno, blbec, který první koupil to nevhodné místo, jsem byl já. Sice jsem ho vyčenžoval s tátou, ale pořád to byl můj domov. I když byl táta lump, jeho dům nabízel místo pro spočinutí dítěte, kde, až na to bude Helena připravená, můžeme jednou nechat vztyčit památník.

Jen krátce mi blesklo hlavou, proč táta ještě nepřišel vyjádřit soustrast. Obvykle, když jsem chtěl být sám, byl první, kdo přišel rušit. Neštěstí dokázal vycítit jako jiní čerstvě upečený chleba. Očekával jsem, že se při-

hrne do domu, od něhož se mi neobtěžoval vrátit klíč, aby nás obšťastňoval svou protivnou soustrastí jako první. Napadlo mě, že tátova vlezlá účast by mohla Helenu vytrhnout z jejího smutku. Nejspíš by se mě pokusil opít. Víno mi snad jednoho dne pomůže se vzpamatovat, ale sám jsem chtěl rozhodnout, který to bude a kdy a kolik toho léku mám užít. Dávku mi určí můj přítel Petronius Longus. Jediné, co mi ho bránilo vyhledat, byl ostych. I on přišel o hodně malé děti. A kromě toho jsem musel ještě spoustu věcí zařídit.

Máma zůstala u nás. A neodejde, dokud bude mít pocit, že je potřebná. Zůstane nejspíš mnohem déle, než budeme chtít, aby s námi bydlela, ale ona vždycky ví, co je pro nás nejlepší.

Helena odmítla mít s pohřbem cokoli společného. Otočila se ke mně zády a rozplakala se, když jsem jí vysvětlil, co chci udělat. Doufal jsem, že souhlasí. Doufal jsem, že ví, že je to jediný způsob, jak jí mohu pomoci se s tím vyrovnat. Albia, naše dospívající nevlastní dcera, mne chtěla doprovodit, ale ke konci dne byla příliš rozrušená i ona. Máma by to určitě zvládla, ale byl jsem rád, že zůstala, aby se postarala o malou Julii a Favonii. Nechtěl bych po ní, aby se viděla s tátou, se kterým se ve zlém a hořce rozešla před třiceti lety. Věděl jsem, že kdybych ji požádal, nejspíš by se přemohla a šla by se mnou, aby mě podpořila, ale měl jsem sám co nést svůj smutek.

A tak jsem šel bez doprovodu. Byl jsem sám, když mně zkroušení otroci v tátově domě sdělili další porci truchlivých zpráv. V týž den, kdy jsem přišel o syna, jsem ztratil i otce.

II

Když jsem z vedlejší ulice zabočil k tátovu domu na neudržovanou cestu, kudy přinášeli jeho nosítka, nic mě nevarovalo. Z nové lázně nestoupal žádný dým. V dohledu nikde nikdo a zahradníci zjevně usoudili, že pozdní odpoledne je nejlepší doba k odpočinku. Zahrady navrhla Helena, když jsme tam ještě bydleli, a vypadaly udržovaně. Táta se živil jako dražebník, a tak se sochami nešetřilo. Pomyslel jsem si, že táta musí být ve městě, ve skladišti v Saeptách Juliových, protože jinak by za vláhého letního podvečera musel být slyšet cinkot sklenic provázející posezení s kolegy nebo sousedy, rozvalenými na lehátkách pod starými piniemi.

Dorazil jsem v uzavřených nosítkách. Mrtvé dítě spočívalo v košíku na sedátku naproti mně. Dočasné spočinutí. Nosiči mne vyklopili pod krátkým schodištěm. Otloukl jsem si klouby o dvoukřídlé dveře ve snaze ohlásit příchod a rovnou jsem vešel.

Zůstal jsem paf. A ještě víc paf při pohledu na dav, který zaplnil vstupní halu. Nosiči táců, cídiči táců, natřásači polštářů, vydlobávači vosku z uší, pometači smetí, vymetači krbů. Nikdy jsem si neuvědomil, jak početné služebnictvo táta zaměstnává. Jen táta scházel. Srdce mi začalo nepravidelně tepat.

Měl jsem na sobě černou tuniku místo obvyklé barevné. Pohroužený do smutku nad ztrátou syna jsem se určitě musel tvářit vážně a zkormouceně. Jenomže otroci to podle všeho čekali a podivně se jim ulevilo, že mě vidí. „Marku Didie – tak už to víš!“

„Nevím nic.“

Mnohačetné odkašlání. „Náš milovaný pán odešel.“

Prapodivné označení „milovaný pán“ mne dokonale zaskočilo. Většina lidí mluvila o tátovi jako „o tom pacholkovi Favoniovi“ či se o něm dokonce říkávalo „Geminus – ať hnije v Hádu a sup mu den co den klove játra“. Zlořečený pták se zjevně možná nažere dřív, než kdokoli čekal.

Celá smečka otroků se ke mně náhle začala chovat s nově nalezenou pokorou. Pokud jim to připadalo nezvyklé, stále to nebylo nic proti tomu, jak jsem se cítil já. Postávali, nervózně přešlapovali a snažili se nedat na sobě znát strach typický pro otroky právě zesnulého svobodného občana, kteří nevědí, co s nimi bude, a čekají na rozhodnutí nového pána.

V danou chvíli mně na jejich pocitech vůbec nezáleželo, takže jsem jim jejich situaci nijak neulehčil. S tátou jsme nevycházeli právě nejlíp od té doby, co opustil mámu. Křehký smír v posledních letech na tom stěží mohl něco změnit. Neměl právo cokoli ode mě chtít a já se necítil být zodpovědný za jeho osud. Rozhodnout bude muset někdo jiný. A někdo jiný bude muset určit, co bude s otroky, jestli zůstanou, nebo změní dům.

Jenomže já budu muset oznámit rodině, že je po smrti. A ta zpráva určitě vyvolá nepřijemnosti.

Tenhle rok vypadal hodně mizerně.

Úředně se nesl ve jménu vlády konzulů Vespasiána Augusta a Tita Caesara (Vespasián, náš staříčkový, mrzoutský a všemi milovaný císař, už zastával úřad konzula poosmé a jeho temperamentní starší syn a dědic to dotáhl na šesté období). Později se moci ujali „zastupující“ konzulové, což byl způsob, jak se císař zbavil práce a je poctil. Oněmi zástupci se stal Domicián Caesar (mnohem méně milovaný mladší syn) a neznámý senátor Gnaeus Julius Agricola – naprosto nevýrazný. O pár let později se stal místodržícím Británie. Víc není třeba říkat. Pro jakoukoli civilizovanou provincii byl zkrátka příliš nedůležitý, a tak ho Senát poslal do Británie pod záminkou, že na okraji říše jsou nejvíc třeba muži, kterým lze důvěřovat...

Politické mezníky šly mimo mě, ale i přesto se některé roky vryjí člověku do paměti.

Povinnosti na mne dolehly plnou vahou. Smrt vždycky převrátí životy přeživších naruby. Už roky jsem se musel tvářit jako hlava rodiny, protože můj otec dezertoval a jediný starší bratr zemřel. Táta utekl se svou zrzkou, když mi bylo sedm – tedy před třiceti lety. Máma o něm od té doby nikdy nemluvila a většina z nás dětí stála při ní. Dokonce i poté, co se přihlížil zpátky do Říma a naoko se snažil schovat pod přezdívkou Gemi-

nus, si od nás udržoval odstup. V posledních letech se o nás zajímal, jen když se mu to hodilo. Naparoval se mým vztahem s dcerou ze senátorské rodiny, takže mně se pletl do života nejvíc. Celkem nedávno se má sestra Maia uvolila vést mu účetnictví, jeden z mých synovců se začal zaučovat v řemesle dražebníka a další sestra vedla nálevnu, která mu patřila.

Jakmile mi rozklepaní otroci sdělili, k čemu došlo, pochopil jsem, že nás všechny čekají velké změny.

„Kdo z vás mi poví, co se tu stalo?“

První promluvil nalévač vína, který rozhodně nebyl takový fešák, jak si o sobě myslel, ale chtěl, abych si ho všiml. „Marku Didie, tvůj milovaný otec byl nalezen mrtev dnes brzy ráno.“

Nežil už celý den a já nic nevěděl. Měl jsem plnou hlavu porodu a úmrtí dítěte a přitom mi zesnul otec.

„Šlo o přirozenou smrt?“

„Samozřejmě, pane. O jakou jinou?“ Pár možností mě napadalo. Nema, tátův osobní otrok, jehož jsem znal, vystoupil z hroznů a informoval mne o podrobnostech. Včera večer se táta vrátil z práce v Saeptách jako obvykle, dal si večeři a šel si nezvykle brzy lehnout. Nema ho slyšel se nad ránem převalovat a chodit, zjevně se šel opláchnout, a potom se ozvala dunivá rána. Nema vběhl dovnitř a našel tátu mrtvého na podlaze.

Vědělo se, že se živím zpochybňováním a prověřováním obdobných svědectví, takže Nema i ostatní vypadali vyplašeně. Předpokládal jsem, že se předem domluvili na jednotné verzi, aby mě přesvědčili. Tvrdili mi, že jeden otrok s lékařskými znalostmi diagnostikoval infarkt.

„Pro doktora jsme neposlali. Víš, jaký Geminus byl. Příčilo by se mu zbytečně vyhazovat peníze, když už se stejně nedalo nic dělat...“

Věděl jsem to dobře. Táta dokázal být hloupě velkorysý, ale stejně jako většina boháčů býval obvykle drzgrešle. Tak jako tak, diagnóza zněla přijatelně. Vedl rušný život, vypadal unaveně; všichni jsme se vrátili z dlouhého a fyzicky náročného výletu do Egypta.

Navíc by jakékoli pochybnosti uvedly otroky v podezření. Z právního hlediska se ocitli v ožehavé situaci. Pokud by skon jejich pána působil nepřirozeně, všechny by je čekala smrt. Měli strach – a především se báli

mě. Zajišťoval jsem úvěry a poskytoval reference. Sepisoval jsem žaloby, jednal v zájmu poškozených věřitelů a obhajoval obviněné v občansko-právních záležitostech. Při práci jsem často narazil na mrtvé. Zdaleka ne všichni odešli z tohoto světa poklidnou smrtí stářím doma. A tak jsem měl tendenci ve všem hledat háčky. Žárlivost, hamižnost a chtíč mají zlovyk předčasně dostávat lidi na máry. Klienti mne pak najímají, abych vyšetřil podezřelou smrt milence nebo obchodního partnera.

Občas se ukáže, že to byl můj klient, kdo zavraždil zesnulého, a najal si mě, aby na něj nepadlo podezření, což je přinejmenším mazané.

„Mám donést poslední vůli?“ vyzvídal Quirinius, jehož hlavním úkolem bylo zdržet věřitele sladkým pitím a koláčky v patiu, dokud táta nezmizel zadním východem.

„Počkej na dědice.“

„V mžiku jsem zpátky.“

Bohové dobří!

Já? Dědic svého otce? I když na druhou stranu, kdo jiný? Jakého jiného příbuzného nebo blízkého přítele než mne táta měl? Komu jinému by odkázal všechno to haraburdí? Znal se sice s půlkou Říma, ale na kom mu záleželo tolik, aby mu to odkázal? Kdyby zemřel bez závěti, stejně by bylo všechno moje. Vždycky jsem si představoval, že *zemře bez závěti*, když už jsme u toho.

Škodolibost vytláčil děs. Podle všeho mi táta hodlal hodit na krk vypořádání svých obchodních kontaktů, které připomínaly labyrint krysích děr. A také mě čekalo nechtěně důvěrné seznámení s jeho pochybným osobním životem. Určený dědic ještě nemusí všechno zdědit (ačkoli ze zákona mu každopádně náleží nejméně čtvrtina majetku zesnulého); k povinnostem ovšem patří zařízení pohřbu, uctění bohů zemřelého, odevzdání části majetku na dobročinnost, ochrana majetku, splacení dluhů (což je častý důvod, proč lidé odmítají stát se vykonavatelem poslední vůle, to mi můžete věřit). Dále se musí postarat o výstřední odkazy a v neposlední řadě taktně odmítnout všechny, jež nebožtík vydědil. A z pokladu mu připadne jen takový podíl, jaký mu zesnulý určil.

To všechno budu muset zařídit já. Jak typické pro mého tátu. Vlastně ani nevím, proč mě to tak překvapilo.

Závěť zjevně nebylo snadné najít. Ovšem na tom nebylo nic podezřelého. Táta papírování nesnášel. Nejraději všechno udržoval mírně zamlené. Pokud už musel něco sepsat, snažil se, aby se svitek ztratil v hromadě čehosi.

Otroci na mne dál upřeně zírali. Odkášlal jsem si a sklopil pohled k mozaikové podlaze. Nakonec mě počítání drobných kamenných destiček znudilo a musel jsem zvednout oči.

Tvořili hodně různorodou skupinu. Všeemožné národnosti a profese. Někteří tátovi sloužili celá desetiletí, mnohé jsem vůbec neznal. S největší pravděpodobností k žádnému z nich nepřišel standardním způsobem. Táta zkrátka nepatřil k těm, kteří si zaskočí na trh s otroky, pokud potřebují nějakou konkrétní profesi, aby si takového otroka vybral a usmlouval cenu. V jeho světě se většina obchodních závazků a dluhů platila všelijak. Někteří vykonavatelé poslední vůle shledají starožitné vázy velmi cenné a nechají si jimi zaplatit výlohy. Jenomže můj otec se starožitnými vázami kšeftoval, proto bral jiné zboží. A tak získal skutečně neobvykle pestrou *familií*. Někdy mu to vyšlo; dostal skvělého pištce na Panovu flétnu, i když sám neměl žádný hudební sluch. Většina ostatních však vypadala k nepotřebě. Nepotřební otroci zkrachovalců. Dva kuchaři byli slepí; patrně zábavná záležitost. Zahradník měl jen jednu ruku. Všiml jsem si pár prázdných výrazů, o obvyklých usazených očích, otevřených ranách a odpudivých hadrech nemluvě.

Zatímco se čekání vleklo, sebrali kuráž, aby mne oslovili. Jen velice malá hrstka z nich byli propuštěnci; táta hýřil štědrými sliby, ale nikdy se obvykle nedostal k tomu, aby jim formálně dal svobodu. I to pro něj bylo typické; dokázal z nich vyždímat dobře odvedenou práci, ale vyhovovalo mu držet je pořád v hrsti. Záhy jsem se dozvěděl, že většina z těch rozechvělých nešťastníků má rodinu, a to i přesto, že otrokům není dovoleno uzavírat sňatek. Tlačili na mě, abych jim dal svobodu, plus taktéž jejich ženám a dětem. Část z nich patřila tátovi, ale pokud bych chtěl, jejich osudy se mohly navždy rozejít a rozpojit. Ovšem další vlastnili sousedé, takže v tom byl pořádný zmatek. Ostatní majitelé by nemuseli ocenit, že se snažím zařídit pohádkový konec pro *jejich* manikérky a čističe bot.

Otroci se báli i toho, co je čeká a kde skončí. Uvědomovali si, že tátova vila může být obratem prodaná. Mohla je tak čekat cesta na trh s otroky a velice nejistá budoucnost.

Zatímco jsme rozpačitě přešlapovali na místě, jedna z žen mě zaskočila otázkou: „Chtěl bys ho vidět, pane?“

Málem jsem vyhrkl *musím?*, ale to by bylo v této situaci chápáno jako urážka zesnulého.

Nebud' takový, můj chlapče! Copak to bolí prokázat trochu úcty chudákovi starému otci...?

Místnost střežil propuštěnec. Ve dveřích jsem narazil do stěny z vůně myrhy a kasií, tradičních pohřebních kadidel, hodně drahých kadidel. Kdo to schválil? Chvilí jsem váhal na prahu, než jsem vešel.

Viděl jsem už hodně nebožtíků. Patřili k mé práci. Tohle byla povinnost. Mám radši ty první mrtvoly.

O totožnosti zesnulého nemohlo být pochyb. Na skoro přepychovém lehátku v zšeřelém pokoji na konci tiché chodby spočíval můj zesnulý rodič: Marcus Didius Favonius, známý též jako Geminus, potomek dlouhé řady pochybných aventinských plebejců a vážený muž mezi zprostředkovateli, padělateli a podvodníky v Saeptách. Umytý a natřený oleji, oblečený ve vyšívané tunice a tóze; s věncem; oči zavřené citlivýma rukama a se směšnou květinovou girlandou kolem krku. Jeho hematitový pečetní prsten, další zlatý s hlavou císaře a klíč od jeho bankovní schránky v Saeptách ležely na malém bronzovém talířku, aby jako symboly skončeného života zdůraznily, že už patří do jiného světa. Ležel na dvou matracích na zádech. Ten hlučný, užvaněný a společenský chlapík zmlkl navždy. Připadal mi hubenější, ale jinak v podstatě stejný jako před týdnem, když jsem ho naposledy viděl v našem domě. Rozcuchané šedé kudrny mě nejspíš měly připravit na to, jak o deset let později budou vypadat ty moje. Život naplněný holdováním dobrému jídlu a obchody uzavíranými nad nejednou číší vína se odrážel v majestátním břichu. Ale i tak jsem měl před sebou malého, leč sporého, ramenatého muže, zvyklého stěhovat těžký nábytek a umělecká díla z mramoru. Chlupaté ruce

a nahy měl obalené svaly. Často chodil pěšky Římem, i když si mohl dovolit nosítka.

Nehybné tělo přede mnou nebyl můj otec. Scházelo všechno to, co ho dělalo tím, kým byl: jiskrné oči a poťouchlý pohled; obhroublé žertíky; neuhasitelná žízeň po číšnicích; schopnost vydělat peníze na čemkoli; záchvaty velkorysosti, jež vždycky vedly k následnému dovolávání se protislužeb a citů. Navždy zmizel i jeho úsměv, který moje máma označovala za krivý. Nikdy už nedokáže uzavřít výnosný obchod. Nikdy už nebude jásat nad výhodnou koupí. Nesnášel jsem, když zasahoval do mého života – ale najednou jsem si život bez něj neuměl představit.

Vycouval jsem z pokoje a bylo mi na omdlení.

Ve vstupní hale mi zarudlý Quirinius sdělil: „Myslel jsem, že vím, kam poslední vůli založil, ale prohledal jsem všechno a nemůžu ji najít.“

„Ztratila se?“ Vyznělo to zlověstně, i když jsem to tak nemyslel. Nemoc z povolání.

Dočkal se vysvobození. K mému úžasu přibyli do domu další hosté; z celého města se lidé scházeli na pohřeb. Pobavilo mě, když jsem se dozvěděl, že ještě před mým příchodem poslali zprávu o otcově skonu rodině a tátovým obchodním partnerům. Moje nosítka se s poslem musela minout o chlup.

Zvěst o otcově skonu se musela městem rozšířit rychlostí povodně. Táta byl členem pohřebního spolku dražebníků; většinou se scházeli na víno. Přestože nezaplátil členský příspěvek za posledních šest měsíců, nikdo mu to neměl za zlé (inu, to byl táta). Funebráci už dostali patřičné pokyny. Decentní ceremoniář měl všechno pod kontrolou.

Jako jeden z prvních dorazil Gornia, postarší pomocník ze skladu starožitností. „Přinesl jsem oltář, o který léta zakopáváme, mladý pane Marku. Moc hezký etruský kousek, s okřídlenou postavou...“ Inu, profesní výhody. Oltáře jim procházejí pod rukama každou chvíli. Stejně jako řada dalších věcí. Blesklo mi hlavou, že by mi Gornia mohl pomoci s výběrem urny na popel, když se jeden ze členů pohřebního spolku vytasil s alabastrovou nádobou, která očividně odpovídala tátovým instrukcím. (Jakým instrukcím?) Ten chlap mi ji diskrétně předal a mávnutím ruky zarazil moje kok-

tání, že se později vyrovnáme. Získal jsem pocit, že jsem zabloudil do světa kouzel, kde se všechno zařídí samo. Dluhy přijdou na řadu později. A nejspíš ne malé. A samozřejmě se ode mne bude očekávat, že je splatím, ale jsem příliš rozumný člověk na to, abych se tím trápil dřív, než budu muset.

Shromáždil se úctyhodný dav. Muži, které jsem nikdy neviděl, tvrdili, že jsou otcovi letití kolegové. Tito cizinci mrkáním potlačovali slzy, které vypadaly skoro upřímně, drtili mi paži jako oblíbení strýčkové a ujišťovali mne, že se mnou soucítí v tom naprosto nečekaném neštěstí. A slibovali mi veškerou pomoc s blíže neupřesněnými potížemi. Jeden dva na mě dokonce spiklenecky mrkli. Neměl jsem nejmenší tušení, o čem je řeč.

Dorazila i rodina. Ve smutečném a se závoji mé sestry – Allia, Galla, Junia –, které se draly dopředu a vlekly za sebou mé švagry, již byli ztělesněním nočních můr, a Mika, Victorinina vdovce. Považoval jsem to za ukázkou ryzího pokrytectví. Objevil se i Petronius Longus, jenž doprovázel mou sestru Maiu, která jako jedna z mála měla právo tam být, protože s tátou pracovala. A právě Maia mi vrazila do rukou destičku.

„Potřebuješ poslední vůli.“

„Nestačím se divit. To ji schovával v práci?“ Jen jsem společensky konverzoval. Zastrčil jsem tu věc za opasek.

„Tohle je poslední verze,“ ušklíbla se Maia. „Minulý týden v ní udělal nějaké zásadní změny, co nemohly počkat, a tak ji přinesl do Saept. Bavilo ho pořád ji měnit.“

„Víš, co se v ní píše?“

„Ten pacholek mi to nechtěl říct.“

„Nepodívala ses?“

„Nebud' směšný – je na ní sedm pečetí.“

Neměl jsem kdy pozastavovat se nad Mainou zdrženlivostí (pokud mluvila pravdu), protože se stal další zázrak. Drobná postava zahalená v nejčernější černi křepce seskočila z pronajatého oslíka (vyjde levněji než nosítka) a nesla se s grácií někoho, kdo očekává projevy soustrasti. A dočkala se jich. Dav se okamžitě rozestoupil, aby jí uvolnil cestu, a zjevně bral její přítomnost jako samozřejmost. Pokud mi ten den zatím připadal neskutečný, teď se změnil v čiré blouznění. Nemusel jsem nakukovat pod černočerný závoj. Moje máma se přihlásila o svá práva.

Naštěstí nikdo nemohl vidět, jak se tváří. Věděl jsem, že se určitě nezařítelně nevrhne k márám ani si nebude rvát vlasy. Pošle tátu do podsvětí s ušklíbnutím, potěšená, že tam odešel první. Dorazila, aby měla jistotu, že ten padouch opravdu přeplul Styx. Zlomyslná slůvka, která jsem celý den slyšel mumlaná zpod závoje, zněla: „Ne že bych ti to přála.“

Důstojně a vážně jsem mámu pozdravil a ujistil se, že ji několikery ruce mých sester povedou, aby měla dobrý výhled na obřad a nevrázila do stříbrných podnosů ani starožitných řeckých váz rozestavených kolem. Vždyť přece vím, jak se sluší, aby se syn postaral o právě ovdovělou matku. Mnoha klientům jsem v tomto ohledu radil.

Procesí se klikatilo jako nějaký plaz, který se na slunci zvolna probouzí k životu. Jako ve snách jsem se ocitl v čele dlouhého pohřebního průvodu. Ušli jsme krátkou vzdálenost na konec zahrady na místo, které si táta určitě předem vybral k poslednímu odpočinku. Naplánoval vždycky všechno. A morbidně i svou poslední cestu, jak jsem usoudil. Jeho tělo jsme nesli na márách, na dvou matracích, s podhlavníkem ze slonoviny. Máry neslo osm lidí a já byl jedním z nich. Dalšími byli Petronius Longus a ostatní švagři – Verontius, šejdířský silničář; Mico, nejhorší štukatér v Římě; Lollius, permanentně nevěrný lodník; Gaius Baebius, nejnudnější celník, hanba profese. Počet doplňoval Gornia a chlapík jménem Clusius, hvězda dražebnického světa, který nejspíš během příštích pár týdnů nedočkavě skočí po tátových kšeftech. Nemohly chybět pochodně, které jsou při pohřbech obvyklé i ve dne. Nescházely flétnistky a troubení na rohy. Zvláštní, že všichni uměli hrát. Ulevilo se mi, že naopak scházely najaté plačky a díky Plutonovi žádní najatí mimové nenapodobovali tátu.

Pohřební služba už musela mít vše připravené, a aniž by si toho někdo všiml, stačila přichystat pohřební hranici. Tyčila se do výšky tří pater. Pohřební odér brzy zahalil úpatí kopce: nejen vůní myrhy a kasií, ale i skořice a kadidla. V Římě dneska nikdo nesežene věnce a květinové girlandy; všechny kytky patřily nám. Vysoko na Janiculském pahorku pomáhal vítr rozdmýchávat plameny, které jsem zažehl první pochodní. Postávali jsme kolem, protože trvá několik hodin, než tělo stráví oheň, zatímco ti, kterým bohové nenadělili rozum, vzpomínali na tátu. Ti laskavější sle-

dovali hořící hranici mlčky. O mnoho později jsem ulil doutnající uhlíky vínem – podřadným vínem z úcty k tátovi –, to lepší jsem nechal na pití. Pořád jsem si nebyl jistý, co všechno padá na mou hlavu, a tak jsem všechny pozval, aby po devíti dnech, tedy po uplynutí povinného smutku, přišli vzdát zesnulému hold. Povzbudilo je to k odchodu. Navíc je to popohnalo zpátky do Říma, aniž bych jim musel zajišťovat ubytování.

Věděli, že mám ještě jiný důvod truchlit. Všichni viděli, že jsem před tím, než tátovi otevřeli oči, aby viděl na cestu k Cháronovu přívozu, vyšplhal na lešení a položil mu na prsa svého jednodenního syna.

A tak jsem se jednoho dlouhého červencového podvečera na sluncem zalitém Janiculském pahorku rozloučil s Markem Didiem Favoniem a vzdal mu hold. Ani on, ani maličký Marcus Didius Justinianus nebude muset čelit temnotě sám. Ať už se odebrali kamkoli, odešli spolu; můj maličký syn šel vstříc věčnosti v objetí svalnatých a silných paží svého dědečka.

III

Prolil jsem pár slz. Očekávalo se to ode mě. Někdy je snazší snést pohřeb nežáda než vzdát hold člověku, kterého je opravdu škoda a projevy úcty si zaslouží.

Ještě než odešli, už to začalo. Příbuzní, obchodní partneři, přátelé, tak zvaní přátelé a dokonce i cizí lidé, které jsem v životě neviděl, se více či méně otevřeně snažili vyzvědět, jestli je na ně pamatováno v závěti. Máma se držela stranou. S tátou se nikdy formálně nerozvedli, takže by se mohla dožadovat svých práv. Čekala, až ji mé sestry odvezou zpátky do Říma, ale ony stály frontu, aby mi projevíly účast a řekly několik povzbudivých slov, což mne znepokojovalo. Nevzpomínal jsem si, kdy naposled Allia, Galla nebo Junia pocítily naléhavou potřebu políbit mě na tvář. Jejich manželé budižkničemové mi jeden za druhým tiskli ruku a mlčky vyjadřovali soucit s mým údělem. Jen Gaius Baebius se zeptal: „Co bude s Florou, Marku?“ Měl na mysli nálevnu na Aventinu, kterou tátovým jménem vedla moje sestra Junia.

„Dej mi pár dnů, Gaie...“

„Předpokládám, že to Junia může vést dál jako obvykle.“

„To by mi moc pomohlo,“ zaskřípal jsem zuby. „Doufám, že se tam nepředře. Apollonius je dobrý číšník. Pokud by to Junii bylo zatěžko, tak ať stáhne rolety a zavře, dokud nebudeme vědět co a jak.“

„Ale ne, Junia se žalu nepoddává.“

Junia zcela netypicky mlčela, donucená okolnostmi nechat za sebe mluvit manžela: starostlivý římský patriarcha a dcera ztrápená bolestí nad ztrátou otce. Ano, ano, lhaní a přetvářka se ujaly vlády.

Zachytil jsem Main pohled a znovu se musel v duchu ptát, jestli opravdu do závěti nenakoukla. Měl bych rozlomit pečeti. Tradice velela, aby se poslední vůle zesnulého přečetla veřejně a nahlas hned po pohřbu.

Ať si tu tradici nechají pro armádu. Chtěl jsem prozkoumat a vyhodnotit obsah toho zlořečeného dokumentu o samotě a v klidu. Zůstal

zastrčený za opaskem. Kdykoli jsem se jen maličko ohnul, destičky mě rýply do žeber, abych na závěť náhodou nezapomněl. Kdykoli se ze mě někdo snažil vydolovat nějaké informace, předstíral jsem, že jsem tak zmožený smutkem, že jsem na poslední vůli úplně zapomněl.

„Ukonči to,“ zamumlal mi do ucha Petronius Longus, zatímco dělal, že mne podpírá. „Někteří z nás vědí, že bys skončil jako prodejce vepřového v Halikarnasu, kdyby se ti podařilo zapřít, že jsi synem svého otce.“

„Ani náhodou. Určitě by se tam zastavil,“ zamumlal jsem našťavaně, „a nabídl by mi směšnou cenu za kosti – a ještě by čekal, že v nich nechám morek jako bonus.“

Petro s Maiou se mnou zůstali až do konce, pomohli mi vyhnat zbytek lidí a potom dali instrukce otrokům. „V domě zatím všechno poběží jako obvykle. Všude bude čisto a klid.“

„Ke konci týdne dostanete pokyny ohledně pohřební hostiny a potom se dozvíte, kde, kdo a co bude dělat...“

Pozoroval jsem je a připadali mi jako sehraný pár, který společně žije už léta, i když spolu formálně bydleli nejvýš rok nebo dva. Seznámili se, když už Maia byla vdaná a několikanásobná matka, což ctíla víc, než si její zesnulý manžel zaslouhoval. I Petronius měl dítě z prvního manželství. Všichni jejich potomci si hráli v portiku, způsobilí a tiší. Celý den představovali Petronila, Cloelia, Marius, Rhea a Ancus naprostý protiklad k vrískajícím spratkům, které s sebou přitáhly ostatní mé sestry. Moje dcery by nejspíš vyváděly stejně, kdybych je vzal s sebou. Moje holčičky byly sladké, ale naprosto neovladatelné. Helena tvrdí, že to mají po mně.

Vysoký a ramenatý Petronius nepřišel ve formálních smutečních šatech, ale na odrbané hnědé oblečení, které nosil obvykle, si vzal černý plášť. Usoudil jsem, že až se vrátí do Říma, čeká ho na stanici vigilů noční šichta. Znova jsem mu upřímně poděkoval, že přišel. Jen pokrčil rameny. „Narazili jsme na jeden vážně zašmodrchaný případ, Falcone. Rád bych znal tvůj názor...“

Má sestra mu položila dlaň na předloktí. „Lucie, teď ne.“ Maia s tmavými kudrnami a typickou neposedností vypadala v černém divně a nezvykle. Normálně chodila v křiklavě barevných šatech. Byla bledá, ale zůstávala věčná.

Byl bych ji nejraději sevřel v objetí, ale dům se mezitím vyprázdnil, Maia se přestala nutit být užitečná a plácla sebou na lehátko. „Ségro, čekalas to?“

„Ne, po pravdě řečeno ne, ale táta si stěžoval, že nemá štávu. Tvůj výlet do Egypta ho úplně vymačkal.“

„Můj nápad to nebyl. Zakázal jsem mu to. Věděl jsem, že způsobí pohromu, a taky že ano.“

„To je mi jasné,“ opáčila, „nechci tě unavovat s podrobnostmi, ale letmo jsem s Gorniou prošla jeho diář. Všechny objednané dražby dotáhne, ale žádné nové zakázky se přijímat nebudou. Ať už s obchodem bude cokoli, stejně tě čeká spousta práce a třídění.“

„U Jupitera. Třídění a odhady... to je noční můra. Proč zrovna já?“ zaúpěl jsem konečně nahlas.

Petronius se tvářil překvapeně. „Jsi jeho syn. Měl tě rád a byl na tebe hrdý.“

„Ne, přesněji řečeno, považoval Marka za nafrněného spratka,“ opravila ho moje sestřička věcným tónem. Uměla urážet lidi jen tak mimochodem, jako by nechtěně, ale její invektivy obvykle sedly. Nikdy do nikoho neryla bez předchozího zralého uvážení. „Nicméně Marcus se vždycky choval slušně a otec byl tradicionalista, i když se při každé vhodné i nevhodné příležitosti choval jako neřád.“

„Možná jsou všichni otcové neřádi,“ poznamenal jsem. Jsem spravedlivý. „Věděl, co si o něm myslím. Dost často jsem mu to taky říkal.“

„Věděl, že jsi upřímný,“ usmála se Maia. Věřila mi. Nikdy jsem s jistotou nevěděl, co si o tátovi myslí ona. My dva jsme byli ze sourozenců nejmladší a drželi jsme při sobě proti ostatním. Je moje nejmilejší sestra a taky mě má ráda. Dělal pro tátu, protože jí platil, a začala u něho pracovat v době, kdy zoufale potřebovala peníze. Tehdy čerstvě ovdověla – před třemi lety – a v těžkých časech si práce v rodinném podniku vážila. Potřebovala zajištění a táta, abych k němu byl spravedlivý, jí ho nabídl. Hřímal na ženské, které se pletou do kšeftu, ale Maie dal ve svém obchodě naprosto volnou ruku. Poznal, že všechno dokáže skvěle zorganizovat. A taky mu vyhovovalo, že jeho obchodní tajemství sdílí jeho krev a nemusí si najímat tajemníka nebo otroka. Ze stejného důvodu svě-

řil Junii Flořinu nálevnu, i když její chování odehnilo polovinu zákazníků. Nejspíš ze stejného důvodu také určil mě svým dědicem a vykonavatelem poslední vůle.

Vytáhl jsem ji. Svázané a zapečetěné destičky jsem nervózně svíral v obou rukách a nechtělo se mi šňůrky odtrhnout. „Pověz mi o tomhle, Maio.“ Sestra se ušklíbla. „Nechal ji přepsat minulý týden? A proč?“

„Další z jeho rozmarů. Poslal pro právníka hned poté, co odešla Thalia. Našla si ho v Saeptách.“

„Thalia?“ Tak to jsem naprosto nečekal.

„Předpokládám, že to stvoření znáš, že? Nosí nejkratší sukně v celé říši.“

„A svůdně se kroutí s hady a jinou divokou zvěří.“

„Kdopak? Znáš ji?“ Petronius, který seděl se zkříženýma nohama a s rukama za hlavou na konci Maina lehátka, se zvědavě zapojil do hovoru. Maia do něj šťouchla špičkou a on jí začal masírovat bosá chodidla unavených nohou. Oba se tak nejspíš chovali podvědomě.

Pokrčil jsem rameny. „Že bychom se o ní s Helenou nezmínili? Vede cirkus a divadelní společnost. Najímá herce a hudebníky – a vede si hodně dobře. Její specialitou jsou výstupy s cizokrajnými zvířaty. A když říkám cizokrajnými, tak hodně. Při jejím obscénním tanci s krajtou by jeden začal slintat.“

Petrovi se zaleskly oči. „To bych rád viděl, Marku. Kamaráde, myslel jsem, že tvé výstřední přítelkyně už dávno patří minulosti.“

„Všechny jsem zapudil, přísahám, legáte! Je to úplně jinak. Ona je rodinná přítelkyně. Thalia je hodná holka, ale toho jejího hnusného hada Jasona nesnáším. Kdyby nedorazila do Alexandrie i s mým nepoučitelným tátou, bylo by to lepší. Přijela tam nakupovat lvy. Táta se jí zadarmo vetřel na loď. Předpokládám, že se předtím neznali, a nedovedu si představit, že by spolu mohli mít po návratu do Říma cokoli společného.“

„Aby ses nedivil,“ odfrkla si Maia. „Zavřeli se ve skladu a zpoza dveří se potom ozývalo zvláštní chichotání. Rozhodně bych jim tam tác s mandlovými zákusky nenosila.“ Vypadala pohoršeně. „A když konečně vylezli, Thalia mi připadala blahem bez sebe a náš tatík jen zářil – stejně, jako když mu patnáctiletá číšnice s kyprým poprsím dá pohár na účet podniku...“

Petronius sebou škubl. Mně to bylo jen líto. „Thalia je protřelá ženská, Maio, má svoje peníze; určitě za ním nepřišla škemrat. Pokud po mužích vůbec něco chce, tak jde čistě o fyzické výkony... Říkal Geminus něco?“

„Nic. Viděla jsem na něm, že se chystá k nějakému dramatickému odhalení,“ odpověděla, „ale ta ženská Thalia ho zpražila pohledem a on výjimečně udržel jazyk za zuby. Nicméně jakmile odešla, objednal se u právníka a hned druhý den mazal za ním. Neodpustil si poznámku ohledně toho, že jde měnit poslední vůli. A protože se trásl, aby mi mohl všechno vyklopit, tvářila jsem se, že mě to vůbec nezajímá.“

Stejně jako Maia jsem i já nesnášel, když mě někdo k něčemu nutil. Byl jsem vyčerpaný. Rozhodl jsem se, že povečeřím tam, vyspím se v tátově vile a brzy ráno vstanu a vydám se domů za Helenou. Hodil jsem závěť na nízký stolek. „To počká.“

„Vsadím se, že to bude práce na rok a potíží ještě víc,“ varoval mě Petronius.

„No jo, zítra tomu budu věnovat náležitou pozornost. Muselo jít o náhodu, Maio. Neumím si představit, jak by spolu mohly souviset tátova poslední vůle a Thaliina návštěva.“

„Marku, Marku, jak můžeš být takový naiva?“ povzdechla si nahlas Maia.

Maia s Petroniem odešli a otroci mi sehnali něco k jídlu a volnou postel. Musel jsem jim zakázat, aby mi přichystali tátovu ložnici. Stačilo, že jsem se stal jeho dědicem.

Jídlo mne vzpružilo. Táta si na dobré jídlo vždycky potrpěl. A otrok hrál na Panovu flétnu taky moc hezky. Začínal ve mně klíčit vztek, což bylo na jednu stranu osvěžující. Muzikant vypadal překvapeně, když jsem mu pochválil tóninu. Připadalo mi, že tam dál přešlapuje pro případ, že bych si přál ještě něco – tedy ne že by táta o službu tohoto druhu stál. Důrazně jsem ho propustil. Kdo ví, z jaké zhýralé rodiny se k tátovi dostal?

A potom jsem samozřejmě udělal totéž, co by udělal kdokoli jiný na mém místě: otevřel jsem závěť.

IV

V té chvíli se můj život navždy změnil.

Tátova poslední vůle byla překvapivě krátká a jednoduchá. Žádné pobuřující odkazy. Běžná závěť hlavy rodiny.

„Já, Marcus Didius Favonius, ze svobodné vůle činím své syny mými dědici.“

Po právní stránce v pořádku, ale poněkud mimo mísu. Přes všechny řeči o změnách ji sepsal hodně dlouho předtím, než umřel – před dvaceti lety, abych byl přesný. Stalo se to krátce poté, co se táta vrátil do Říma z Capuy, kam utekl se svou přítelkyní, když odešel od rodiny. V Římě se usadil pod jménem Geminus a věnoval se starožitnostem a dražbám. Jeho přítelkyně Flora žádné děti neměla. V té době „syny“ mínil mého bratra a mě. Festus následně zemřel v Judeji. Táta, který ho měl rád, se zřejmě nedokázal přimět k tomu, aby ho ze závěti vyškrtl.

Poslední vůli stvrdilo podpisem obvyklých sedm svědků. Podle práva měli být přítomni i při jejím otevření, ale na to kálí pes. Některá z těch jmen mi cosi říkala. Šlo o obchodní partnery, o muže tátova věku. Věděl jsem, že nejméně dva z nich už jsou po smrti. A pár jich přišlo na pohřeb.

Jak bylo obvyklé, následovala jména těch, kteří by si na dědictví mohli činit nárok, ale rozhodl se je jmenovitě vyškrtnout jako hlavní dědice: táta naložil se čtyřmi žijícími dcerami stejně, jako by dopadly, kdyby zesnul bez závěti. Už jsem chápal, proč jim nikdy ničím ani nenaznačil, co se chystá udělat. Vyškrábaly by mu oči. Ten neřád se musel v duchu bavit tím, jak se budu kroutit, až jim to budu muset sdělit.

Žádnému z otroků svobodu nedal. I oni budou zklamání, ale vykonatel poslední vůle má v tomto ohledu jisté možnosti. Určitě to vědí, takže mě nenechají vydechnout. S rozhodnutím si dám na čas.

Následoval výčet peněžních darů: kulatá sumička pro mámu, což mě překvapilo a potěšilo. Menší obnosy pro každou z mých sester, takže ani na ně se úplně nevykašlal. Obvykle se předpokládá, že vdané dcery už

dostaly svůj díl rodinného majetku jako věno. (*Jaké věno?* Jako bych je všechny slyšel vriskat.) Marina, která se dlouho po sepsání poslední vůle stala bratrovou milenkou a matkou dítěte, které podle všeho Festus zplo-
dil, nedostala nic. Floře, svojí přítelkyni a milence, táta připsal nehoráz-
nou částku, ale ta už zemřela, takže nemělo smysl se tím trápit. O tomhle odkazu pomlčím. Nebyl důvod mámu zbytečně naštvat. A všechno ostatní měli zdědit „synové“, což po Festově smrti znamenalo, že celý tátův majetek připadne mně.

Úplně mě to vyvedlo z míry. Vůbec jsem to nečekal. Pokud nenarazím na obrovské dluhy – a táta byl příliš mazaný, aby nadělal velké dluhy –, odkázal mi skutečně hodně velký majetek.

Snažil jsem se zůstat klidný, ale taky jsem jen člověk. Začal jsem v duchu dělat inventuru. Táta nikdy neměl moc pozemků – ne v tradičním slova smyslu v podobě širých lánů, které lze orat, spásat a nechat obdělávat legiemi zemědělských otroků, vlastně neměl žádnou půdu, která v Římě propůjčuje společenské postavení. Nicméně mu patřila nádherná vila na úžasném místě a další, ještě větší na pobřeží pod Ostií. O druhé jmeno-
vané jsem se dozvěděl teprve před rokem, takže klidně mohl mít ještě další. Ty dvě, o kterých jsem věděl, byly i se služebnictvem – a vycvičení domácí otroci jsou majetek sám o sobě. Navíc byly obě nemovitosti vyba-
veny nádherným nábytkem – a až po střechy nacpané uměleckými díly a starožitnostmi. Věděl jsem, že táta má v truhle zazděné ve skladu v Saeptách železnou zásobu peněz a další v bankovní schránce na Foru; pokud šlo o hotovost, byl na tom v jistém smyslu stejně jako já a všichni podnikatelé: jednou měl víc a jednou míň, podle toho, jak se mu dařilo. Během života však část hotovosti investoval do komodit, kterým rozu-
měl: do umění a starožitností.

Rozhlédl jsem se kolem sebe. Tohle byla ložnice pro náhodné hosty. V porovnání s místnostmi, které obýval táta, se tam na nábytku šetřilo. Ale i tak postel, na níž jsem se válel, zdobily vkusné bronzové ornamenty, silná matrace spočívala na dobře vypnuté síti, nescházel kvalitní vlněný přehoz a polštáře se štrápci. Bytelná skládací stolička připomínala tu, na níž usedá magistrát. Na jedné zdi visel starý východní koberec, zavěšený

na konzoli se zlacenými konci. Na polici – z mramoru protkaného šedými žilkami a leštěnými onyxovými zarážkami – se leskla řada starožitných italských váz, které by se daly prodat za částku, jež by početné rodině zajistila na rok živobytí.

Obyčejná místnost pro hosty. Vynásobeno mnoha dalšími v přinejmenším dvou vilách, plus obsahem přecpaných skladišť a pokladů vystavovaných na odív v otcově kanceláři v Saeptách... začala se mi z toho točit hlava.

Čelil jsem zásadnímu převratu v životě. Nic už nebude, jak jsem čekal: můj život, ani život mé ženy, ani životy mých dcer. Pokud se mi to nezdálo, pokud šlo skutečně o poslední verzi závěti, pokud můj bratr Festus skutečně zemřel v poušti (což byl neoddiskutovatelný fakt, protože jsem mluvil s očitými svědky), mohu bezstarostně žít do konce svých dnů. Svým dcerám mohu dát věno dost štědré, aby se o ně poprali konzulové, pokud ovšem budou takové pitomce za manžely chtít. A můžu seknout s informátorstvím. Už nikdy nebudu muset pracovat. Mohu prolenořit život jako mecenáš nějakého zapadlého chrámku a hrát si na patrona neschopných básníků.

Táta mě určil vykonavatelem své poslední vůle a hlavním dědicem. A také mi odkázal pohádkové jmění.

Následující den jsem se vrátil domů s prvními paprsky.

Po několika málo hodinách spánku jsem si ještě pořád připadal utahaný. V mém domě stále vládlo ticho. Vkradl jsem se na lehátko v prvním volném pokoji, protože jsem nechtěl Helenu rušit. Stěží uplynul den od chvíle, kdy porodila a záhy ztratila dítě. Od okamžiku, kdy se dozvěděla o tátově smrti, však byla ve střehu. Jakmile zaslechla mé kroky při pozdním návratu, vstala a našla si mě. Cítil jsem, jak mě přikrývá a jak potom vklouzla ke mně pod deku. Ještě se nevzpamatovala ze smrti dítěte, ale považovala za důležitější nejprve utěšit mě. Pojilo nás silné pouto. A potíže je ještě posilovaly. Chvíli jsme jen mlčky leželi vedle sebe a drželi se za ruce. Příliš brzy se ozvalo psí funění a ucítili jsme vlhký čumák, když nás Nux vyčmuchala. Potom jsme se pomalu začali vracet do skutečného světa.

Když jsem Heleně sdělil, že se vdala mnohem lépe, než si myslela, a že nejspíš bude mít víc než štedrý rozpočet na oblečení, povzdechla si: „Nikdy nic ani slovem nenaznačil, ale tušila jsem to. Kdykoli tě rozzhvil do běla, myslím, že se v duchu bavil tím, co řekneš, až se to dozvíš. Věděl, že přijmeš jeho velkorysý dar, protože stojíš nohama na zemi... Miloval tě, Marku. A byl na tebe hrdý.“

„Až příliš velkorysý.“

„Hloupost.“

„Můžu to odmítnout.“

„Podle zákona ano.“

„Můžu.“

„Nemůžeš. Prostě na to kývni a potom můžeš všechno rozdat, když budeš chtít.“

„Zničí mi to život.“

„O svém životě budeš pořád rozhodovat jen ty sám, stejně jako vždycky. Tebe to nezmění,“ ujistila mě Helena. „Ty prostě práci potřebuješ. Baví

tě to: líbí se ti luštit hádanky, se kterými si nikdo jiný neví rady, ale i napravovat křivdy a nepravosti. Nemůžeš se jen válet a nedělat nic, zbláznil by ses z toho – a dohnal bys k šílenství i všechny ostatní.“

Předstíral jsem, že si myslím, že mě chce jako každé ráno dostat z domu. Věděla však, že jsem jí v duchu dal za pravdu.

Během devíti dnů smutku jsme s Helenou všem tvrdili, že „po vzoru božského císaře Augusta a jeho příkladné manželky Livie“ se nebudeme objevovat na veřejnosti. Otřepané fráze vždycky zaberou. Nikoho nenapadlo, že Augusta s Livii považujeme za pokrytce, podvodníky a manipulátory posedlé mocí.

Po devíti dnech jsme oba byli jakžtakž schopní se s někým bavit. Helena Justina seděla vedle mne na pohřební hostině, již jsem uspořádal na Janiculském pahorku.

O pohřebních hostinách vím svoje. Myslel jsem si, že mne nic nemůže překvapit. Na kopec se dovrhlo víc darmožroutů a povalečů, než kolik jich přišlo na pohřeb. Jídlo a pití zdarma plus šance dozvědět se nebo pustit do oběhu klepy přilákaly houfy hlupáků. Příbuzní, o kterých jsme netušili, že je ještě máme, přišli také. Mámini bratři Fabius a Junius, které jen výjimečně někdo viděl pohromadě, protože se pořád vášnivě hádali, přijeli z Kampánie oba; alespoň že nám přivezli kořenovou zelinu jako dárek na rozdíl od jiných, kteří dorazili s prázdnýma rukama. Pokud je k návštěvě vedly i nízké pohnutky, byli příliš prostoduší, aby se o nich zmínili nahlas. Napadlo mě, že Fabius a Justinus jednoduše přijeli ukončit etapu života, který s mámou zatím znali.

Popíchl jsem nejdůvěryhodnější synovce – neposedného Gaia, tlustého Cornelia a citlivého Maria –, aby se rozptýlili v davu a šířili zvěsti, že ve skutečnosti táta nadělal víc dluhů, než kdokoli tušil, takže možná dědicství odmítnu... Některé darmošlapy to odradilo, aby za mnou chodili žebrat.

Společně s Helenou jsem přeťpěl úlohu hostitele. Jak se dlouhá hostina chýlila k závěru, sledoval jsem, jak vysoká a důstojná Helena s Katutidem v závěsu prochází mezi hosty. Byl v Římě nový. Získal jsem vyučeného egyptského písaře v pravý okamžik. Úmrtí v rodině ho nadchlo

a znamenalo pro něj víc práce, než kolik jsem pro něj měl obvykle. Zatímco se Helena s přítomnými zdravila a děkovala jim za účast, Katutis ve spěchu škrabal jejich jména v řecké kurzívě na tabulku pro případ, že bych je později potřeboval připomenout. Zneklidňovalo mě, že by některé z tátových pochybných kšeftů mohly nečekaně vyplavat na světlo. Helena mne také upozornila na pár ženských, které vypadaly jako vysloužilé číšnice a dorazily v tom nejlepším, co doma našly, aniž by vzaly v potaz tradici, která vyžaduje, aby truchlící ženu nezdobily žádné šperky. Tyhle kypré dámy mohly být jen staré přítelkyně mého až příliš společenského táty; možná ho zbožňovaly a viděly v něm milého otrapu, který jim nechává spropitné pod prázdným džbánkem. Ale mohly je na kopec přivést i jiné pohnutky. Helena je vyzpovídala stejně jako staříky, kteří necítili potřebu se představit, protože mě oslovovali mladý Marku a významně si poklepávali na baňaté červené nosy, jako kdybychom společně sdíleli kdovíjak důležité tajemství.

Než jsme se rozešli věnovat každý svým povinnostem, Helena mi špitla do ucha: „Budu jim tvrdit, že doufáme, že se zpráva o hostině objeví v Denních zprávách ve společenské rubrice: *Na pobřežní hostině v elegantní vile na Janiculském pahorku na oslavu života velice obdivovaného obchodníka z Fora, Marka Didia Favonia, byli kromě jiných viděni i tito...* A pak se dívej, jak se všichni budou chtít přetrhnout, aby Katutidovi nadiktovali, jak se správně píší jejich jména.“

„Nechci, aby se tátovo jméno objevilo ve Zprávách.“

„Ale miláčku, proč zbytečně dráždit bernák?“ Helena sice ještě nebrała někdejší sílu, ale už se jí vrátil smysl pro humor. Dědická daň činí pět procent a platí se do armádního fondu. Vojsko mě bude hodně milovat.

Dobu smutku jsem využil v souladu s tradicí a začal jsem sepisovat své dědictví. Většinu lidí na to devět dnů stačí, ale já sotva nakoukl pod okraj pomyslného svitku.

Formálně zkušný žalem jsem dřel jako topič v parní lázni a pendloval mezi oběma tátovými vilami. Vybral jsem pár kousků, z jejichž prodeje jsem hodlal zaplatit daň. Dále jsem se dohodl s Gorniou, že vydražíme nebo prodáme pod cenou všechno, co se nám nepodaří prodat; to by mělo podezíravé šťouraly z bernáku přesvědčit, že jsem toho zase tolik

nezdědil. Každý občan je povinen platit daně, ale zároveň má ze zákona právo podniknout jakékoli kroky k minimalizaci škod na svém majetku. V tomhle jsem kovaný. Vybíral jsem daně pro Vespasiána. Vyšetřoval jsem všechny myslitelné daňové podvody a způsoby rozkrádání státního majetku – a teď jsem hodlal nabytou zkušenost zúročit. Táta by to tak chtěl.

Měl jsem velice zajímavý pohovor s úředníkem z bernáku ohledně toho, jestli jsem povinen platit návrh k pětiprocentní dědické dani i jedno procento z draženého majetku. Určitě si domyslíte, co mi odpověděl.

„Thalia je tady; viděls ji, Marku?“

„Zahlédl jsem ji.“ Vykukovala na protějším konci stolu, víc zahalená a důstojnější než obvykle. „Je od ní hezké, že přišla a neotravuje nás.“ Po pravdě řečeno mě však její zdrženlivost znervózňovala.

„Promluvím s ní,“ prohlásila Helena, což mě vyděsilo ještě víc.

Jak se Helena proplétala mezi hosty, podařilo se jí objevit i přeživší svědky tátovy závěti: čtyři roztrěsené staříky, co mi tak nekonečně dlouho tiskli ruku. Postaral jsem se, aby jim všem nalávali ze speciální amfory falernského, čímž jsem jim nejspíš o pár měsíců zkrátil život; konzistencí připomínalo dobrý olivový olej a bylo nebezpečně silné. Jejich přítomnost mi umožnila formálně přečíst závěť. Předstíral jsem, že je její obsah pro mě stejně nový jako pro všechny ostatní; nikoho jsem však neošálil. Rozhostilo se zaražené ticho. Mé sestry vyslechly ortel, aniž by ztropily scénu na veřejnosti, ale jejich nasupené výrazy neslibovaly do budoucna nic příjemného. Máma se zahalila do tak hustého závoje, že jí nikdo neviděl do tváře. Celý den mi připadala nezvykle tichá, jako by jí odchod toho starého neřáda připravil o všechnu sílu.

Brzy poté se hosté začali rozcházet. Helena mi tvrdila, že kvůli tomu, že mě mají za skrblíka. „Všichni si šuškali, že by všechno bylo úplně jinak – míněno, že by dostali víc –, kdyby žil Festus.“

Vyhovovalo mi to. Stejně většina lidí odešla, protože už docházelo jídlo i pití. A že ho nebylo málo. Část jídla si určitě odnesli po kapsách. Každý, kdo si s sebou přinesl svůj ubrousek, se postaral, aby si ho odnášel plný.

„Přísahám, že někteří z ‚truchlících přátel‘ dorazili dokonce i s diskkrét-

ními košíčky,“ postěžoval jsem si Maie, a teprve potom jsem si všiml toho jejího.

„Marku, drahoušku, já jsem rodina. Všechny zbylé chleby s vajíčky a ančovičkami jsou moje,“ upozornila mě něžně. „Přece bys neplýtvat jídlem.“

Helena našla i tátova právníka. Jakmile jsme se zbavili loučení v portiku, přivedla ho za mnou.

Byl překvapivě mladý, tak kolem pětadvaceti. Představil se jako Septimus Parvo. Měl slušný přízvuk, i když ne uširvoucí patricijský; zdálo se, že se učil mluvit u věhlasného řečníka a má za sebou plebejskou výchovu. Čistounké oblečení, zdvořilé vystupování. Svěřil se, že se vyhýbá bratrovražedným sporům v Bazilice a raději se žíví jako obyčejný rodinný právník.

„Nechám si tvou adresu po ruce. Jsem informátor. Mohli bychom se doplňovat.“ Skrývaný úžas v Parvonově obličejí mi připomněl, že si většina lidí myslí, že se na práci vykašlu. Ještě bylo příliš brzy, abych sám s jistotou věděl, co udělám, ale myslel jsem si, že Helena nejspíš měla pravdu. Práce si mě vždycky najde. „Jsi příliš mladý, než abys mohl sepsat otcovu poslední vůli, Parvone – za předpokladu, že datum souhlasí, nebo ne?“

„Ano, sepsal jí můj zesnulý otec. S Didiem Geminem spolupracujeme už dlouhé roky. Vždycky jsme ho tak oslovovali. Chceš, abych o něm raději mluvil jako o Favoniovi, Falcone?“

„Upřímně řečeno, já se o něm vždycky vyjadřoval jako o nenapravitelném šmejdovi.“

Mladík zachoval kamennou tvář. Ovládal se natolik, že se ani zvědavě nerozhlížel po pokoji, kde jsme stáli: zdi byly holé, protože táta nikdy nechtěl vyhazovat peníze za fresky, ale zaplňoval ji skvostným nábytkem. S ohledem na to, kolik jsem právě zdědil, mu můj postoj musel připadat zvláštní.

Připojila se k nám Helena. A přivedla s sebou Thalii. Poprvé v životě jsem viděl naši známou umělkyni nervózní. Obvykle byla sebejistá a naprosto klidná, a to i když měla kolem krku kraju.

„Toto je Thalia, Parvone. Znáte se?“

Byla to vysoká, výrazná žena se svalnatými stehny připomínajícími kůly

na uvazování lodí, která se nedala přehlédnout ani pod tenkým pláštěm, jenž jí stěží zakrýval vypracované tělo, minimalistickou sukénku a těsně přiléhající cirkusové boty. Tváří v tvář jejímu zjevu Parvo mírně zavrtěl hlavou, jako kdyby věděl, že takové jako on Thalia slupne coby překrm. „Ještě ne – ale hodně jsem o tobě slyšel, Thalia.“ Protřelá Thalia se na tu otřepanou frázi neobtěžovala odpovídat. „Hodláme probrat závět,“ zamumlal Parvo, čímž dal najevo, že by u toho Thalia měla být, i když hned neřekl proč.

Ženy se posadily do pohodlných polokruhových křesel a vyplnily čas natrásáním polštářů. Thalia si uhladila plášť, takže jí zakrýval skoro celé nohy, což bylo na ni neuvěřitelně cudné gesto. Sklouzl jsem pohledem k Heleně a potom už jen čekal. Vrhla na mne pohled, jímž mne varovala, abych „neříkal žádné pitomosti“. Vždycky mě tak spolehlivě umlčí. U výrazných osobností se to dědí z matky na dceru. Takovému pohledu se vždy vyplatí věnovat pozornost, i když škodolibá Štěstěna to někdy zařídí tak, že si ho člověk nevšimne.

Parvo musel být placený od kusu a ne od hodiny. Postupoval pomalu „Falcone, když jsme spolu před okamžikem mluvili, pochopil jsem správně, žes vznesl dotaz?“

„Pouze mne překvapilo datum závěti. Vyrozuměl jsem, že otec závět mnohokrát změnil – neprovedl nějaké změny i minulý týden?“

„Ano, přinesl jsem ti je,“ vysvětloval Parvo trpělivě. „Jde o formu dodatku k závěti. Tvůj otec skutečně často prováděl změny, ale vždy jen touto formou. Závět sama zůstala beze změny.“

„Taxa za dovětek je nižší než za změnu závěti, jak předpokládám, že?“ položil jsem mu spíše řečnickou otázku.

Parvo pousmáním potvrdil, že táta chtěl vždycky, ať už šlo o cokoli, dostat za svoje peníze maximum.

„Kromě toho dodatek představuje mnohem pružnější způsob, jak předat pokyny.“

Dodal jsem si odvahu. „A jaké pokyny mi ten starý šejdír pružně zanechal?“

Parvo mi bez dalšího komentáře podal svitek, na němž jasně černý inkoust snad ještě nestačil ani zaschnout. Přečetl jsem si jeho obsah.

Povytláhl jsem obočí a předal ho Heleně, aby si to také přečetla. Oba jsme se upřeně zadívali na právníka.

„Marku Didie Falcone, tvůj otec tímto vznáší vůči tobě žádost nazývanou *fidei commissum*. Tedy jednání v dobré víře.“ Proradný šejdíř. Dobrá víra je něco, co neznal. „Týká se jakéhokoli dítěte Marka Didia Gemina, zvaného též Favonius, které se narodí po sepsání tohoto dodatku – a to včetně dětí narozených po jeho smrti. Jsi povinován jednat s jakýmkoli dítětem svého otce, které hodlal uzнат za své, jako s bratrem či sestrou a předat mu příslušný díl dědictví v souladu s otcovou poslední vůlí.“ Parvo moc dobře věděl, co to znamená. Dítě ženského pohlaví muselo dostat totéž jako moje sestry a chlapec polovinu toho, co jsem zdědil já. „Po právní stránce není co dodat, Falcone. Pokud budeš mít jakékoli dotazy, ať už by se týkaly čehokoli, dal jsem tvé paní svou adresu. Bylo mi potěšením tě poznat, Heleno Justino – a tebe také, Thalio.“

Jakožto zkušený rodinný právník vystřelil šíp do vosího hnízda těsně předtím, než zmizel.

Oba jsme se s Helenou obrátili k naší letité přítelkyni Thalii. Helena si mlčky podepřela bradu propletenými prsty obou rukou. Zůstalo to na mně. „Pochopil jsem správně, Thalio, že čekáš dítě?“

Smutně se na mě podívala. „Naprosto správně, Falcone.“

Thalia vypadala zachovale. Přes arénu ji člověk mohl považovat za dívku, ale při pohledu zblízka jsem ji odhadoval ke čtyřiceti. Civilizované římské způsoby mi bránily nadnést, že už je na těhotenství příliš stará. Možná byla téhož názoru, a proto se bezstarostně vrhla do milostných hrátek. Nebylo pochyb o tom, že šlo o akrobatické výkony několika milenců. Thalia se netajila náruživostí a v jednom kuse zesměšňovala stařečnické muže, kteří se s ní odvážili spát.

„Otěhotnělas při výletu do Egypta?“

„Pořád mi bylo divné, proč jsem v Alexandrii měla žaludek na vodě.“

„Geminus uvěřil, že je to jeho zásluha?“

„Nepotřeboval přesvědčovat. Kocour byl prostě úžasný,“ pochlubila se Thalia. „Muselo se to stát na lodi cestou do Egypta. Párkrát jsme se přítulili, abychom se ve studené bríze zahřáli.“

„Výsledek mě silně překvapuje.“

Thalia se zazubila. Sebevědomí se jí vrátilo. „Nemůžu říct, že jsem šťastná, že se ve svém věku stanu matkou – ale když jsem mu tu novinu oznámila, drahoušek tvůj otec byl prostě nadšený. Byl tak hrdý, že se jeho balista ještě zmůže na zásah.“

Tomu jsem věřil. Táta – marnivý, bláhový a směšný – to určitě víc než rád vzal na sebe.

„Oznámilas tátovi, že jsi v očekávání, a kdyby nezemřel, byl by to dítě uznal za své?“

„Přesně tak, Falcone,“ pípla krotce.

„A co na to Davos?“

„S ním to nemá nic společného.“ Davos byl teoreticky Thaliin dlouhodobý a stálý přítel. Helena a já jsme byli svědky jejich shledání v Sýrii. Vypadalo to jako láskyplné soužití – zhruba tři měsíce. Podle toho, co jsem věděl, byl na letním turné kdesi na jihu Itálie. Davovi nebyla šance to dítě přišít. *Dívka z Andru* a její sestřička *Dívka z Peintu* mu poskytovaly neprůstřelné alibi.

„Zmínila ses o svém stavu Filadelfionovi?“

„A proč bych měla?“

Thalia na mě vrhla pohled plný vzdoru. Neochvějně se držela své verze, i když věděla, že se skloním k názoru, že dítě je spíš potomek nenapravitelného sukničkáře, jehož jsme poznali v alexandrijské zoo. Filadelfion byl ženatý – a co víc, měl náročnou a oficiální milenku. Ani jedno mu ovšem nezabránilo, aby neoficiálně projednal cenu lvícat se starou známou Thalií v dusném soukromí jejího cestovního stanu.

„Máš pravdu,“ vypravil jsem ze sebe a podařilo se mi ovládnout hlas, aby to neznělo rozčileně. „Filadelfion má už tak na starosti mláďat víc než dost.“

Jen zřídkka se modlím k bohům, ale v danou chvíli mi přišlo na mysl pokorně poprosit Junonu Lucinu, patronku těhotných, aby Thalia nečekala dvojčata nebo dokonce trojčata mužského pohlaví, která by mne připravila o dědictví. Najednou jsem chápal, co onen mytický starý král cítil k vetřelcům Romulovi a Removi. Teď už jsem věděl, proč ta protivná dvojčata hned spustil v košíku do Tibery; být na jeho místě, ještě

bych se přesvědčil, že nikde v blízkosti není žádná vlčice, která by je mohla kojit.

„Nuže, Marku, můj drahý,“ zaševelila Thalia. „Jaké štěstí, že se už tak dlouho a dobře známe – když teď mám přivést na svět tvou sestřičku nebo bratříčka. Předpokládám správně, že to zlatíčko dostane trochu peněz z majetku tvého milého otce?“

„Nejdřív se musí narodit,“ upozornil jsem ji, možná až příliš drsně.

VI

„Ty pokrytče – viděla jsem ti to na očích,“ obvinila mě Helena. Uhladila si sukně a zlostně zachřestila náramky. „Marku Didie Falcone...“ Něžný náznak, co se chystá. Helena používala formální oslovení jako rybář trojzubec. Opět se jí podařil mistrovský zásah. „Copak se z tebe už mohl stát skrblík? Vždyť před devíti dny jsi ještě ani netušil, že něco budeš mít.“

„Lidská povaha. Rub hamižnosti.“ Přinutil jsem se k opatrnému posmání. „Na Thaliině těhotenství mi nejvíc vadí, že se jedná o zděděný problém. Tátu musela omámit marnivost a víno, když nepoznal, že ho využila. Je hnusné, když člověka zneužije přítel.“

Helena zavrtěla hlavou. „A co když nelže? Žádné dítě s jistotou neví, kdo je jeho otec, a stejně tak žádný otec nemá jistotu, že je dítě jeho. Dokud nebude existovat způsob, jak rozlišit krev v našich žilách, všichni se musíme spolehnout na slovo matek – a většině z nás to stačí.“

„Svět je plný vypočítavých matek, které netuší, čí dítě porodily. Až přijde den, kdy se bude dát prokázat otcovství, to bude mela. Nejspíš je to stejně dítě toho prošedivělého lišáka Filadelfiona.“

„Pokud je Filadelfion skutečně otec, je to podařený žert osudu, nicméně nejistota má i své výhody,“ trvala na svém Helena. „A nemůžeš mít Thalii za zlé, že se na Gemina obrátila s prosbou o pomoc...“

„Sama vydělává dost a je schopná podnikatelka. Copak nějakou pomoc potřebuje?“

„V těhotenství nemůže tančit s hadem!“

„To ji nezastaví. Cudnost nikdy neuznávala.“ Dokonce i běžná Thaliina vystoupení byla velice odvážná. „I když bude na chvíli mimo, její soubor bude dál vydělávat. Nezůstane bez prostředků.“

„Marku, vždyť chtěla zajistit budoucnost svého dítěte. Nemohla vědět, že tvůj otec zemře,“ přesvědčovala mě Helena. „Nikdo to nevěděl.“

„Souhlasím, ale určitě s ním nehodlala žít – na to je příliš nezávislá.“ Při představě Thalie coby nevlastní matky jsem se zachvěl. „Přinutila ho,

aby ji zajistil. Zjevně jí řekl, že změní poslední vůli. A byla šťastná, že to udělal.“

„Jaks řekl – je velice schopná podnikatelka.“

Se záupněním jsem vyrazil do Saept, kde jsem hodlal pohřbít svůj vztek pod titánským úkolem, jenž spočíval v rozpletení a zmapování tátových obchodních záležitostí.

Právě ten den se ukázal šejdír Clusius. Chtěl vědět, jestli se tátova podnikání ujmu sám, nebo jestli si on a další dražebníci mohou rozdělit naše klienty. „Lidé se obrací na cech o radu. Usoudili jsme, že si nejspíš nebuděš přát být obtěžován, Marku Didie...“

Okamžitě jsem se rozhodl. „Všechno jako obvykle,“ zpražil jsem ho zostra. „O naše obchody se postarám sám.“ Času jsem měl nazbyt. Informátoři se v létě nepřetrhnou. Je zkrátka příliš velké horko, než aby si někdo připouštěl starosti s tím, že mu nějaký sňatkový podvodník balamutí dceru. Samozřejmě by si starosti dělat měli – protože dlouhé teplé červencové a srpnové noci jsou právě tou dobou, kdy nepřístupná děvčata s největší pravděpodobností k sobě pustí milence oknem...

„Neostýchej se kohokoli z nás požádat o radu,“ vtíral se Clusius.

Bylo rozhodnuto. Počínaje tím okamžikem se ze mě stal kříženec dražebníka a informátora. Dám svobodu jednomu dvěma lepším otrokům z tátovy domácnosti a zaučím je na své pomocníky, pár propustím i z těch, co dělají v dražební síni, a pár se jich ujme práce s klienty. To by mělo na přechodnou dobu stačit. Pomohou mi zbavit se těžkostí, které musím řešit jako informátor, když klienty předem pořádně proklepnou. A obě mé profese stejně tradičně sídlí v Saeptách.

Zvláštní, že si člověk léta buduje kariéru, na které mu vlastně vůbec nezáleží – a v jediném okamžiku ji bez lítosti a bez výčitek zahodí a začne se věnovat jiné. Je to jako zamilovávat se pořád znovu a znovu. Dolehla na mne tíživá jistota. Nebylo cesty zpátky.

„Děkuji, Clusie; nastěhuji se zpět do své staré kanceláře. Alespoň budu mít přehled o konkurenci.“ Možná jsem vypadal jako trouba, ale pokud Clusius věděl, že „kancelář“, o níž byla řeč, je ta, v níž jsem s vrchním špehem prováděl inspekci daňových podvodů pro císařskou pokladnu,

mohl mne začít považovat za vážnějšího konkurenta. Odvedli jsme s Anacritem dobrou práci. Dokonce i Vespasián, světově proslulý skrblík, se cítil povinen nás za ni odměnit společenským povýšením. Mám zkušenosti; a mám také kontakty. Zamyšleně jsem si třel zlatý prsten, ale Clusius to ne a ne pochopit.

Odcházel. Bohové, díky!

Na prahu ještě utrousil jednu zdánlivě nevinnou otázku, jíž mne chtěl zaskočit. Tak ubohý pokus jsem neviděl od doby, kdy Nero jmenoval svého dostihového koně konzulem. „Předpokládám, že z kontraktu pro Amfiteátr sešlo, že? Hloupost, která jen vysává státní pokladnu. Troufám si říct, že to byla pitomost...“

Neměl jsem nejmenší tušení, o čem mluví. Nicméně jsem si poklepal na nos, abych naznačil, že jde o velice delikátní a tajnou smlouvu. Jakmile se Clusius odplouhal, vrazil jsem do skladiště a bezodkladně skřípl Gorniu.

Dveřník si povzdechl. „A to. Musel mít na mysli ty sochy.“

To jsem slyšet nechtěl. Naposledy, když jsme s tátou měli co do činění se sochami – náš jediný společný obchodní podnik –, jsme se oba příšerně nasydli. Ani vzpomínat se mi na to nechtělo. Táta tvrdil, že se z toho poučil. A já snad taky. Jenomže nakonec nejspíš nedokázal odolat... „Jestli je ta pijavice Clusius zvědavá, čichám správně tučný zisk?“

„Ať se zvědavostí třeba počurá,“ odfrkl si. Gornia dělal s tátou pár desítek let. Byl hubený jako lunt a zhruba stejně přitažlivý jako ovesná kaše, kterou naši slovušní předci povznegli na národní pokrm. Nechci jim křivdit. Stalo se tak předtím, než objevili ústřice a příšerně drahou kambalu. „Kvůli němu si těžkou hlavu dělat nemusíš, Marku Didie.“

Dumal jsem nad tím, jestli Gorniovi můžu věřit. Na jeho chování bylo cosi vypočítavého a ještě jsem nepřišel na to, co. I když tátovi zůstával celé ty roky neotřesitelně oddaný, mně už by být nemusel.

„Sochy, Amfiteátr? Gornio, mluvíme o tom obrovském staveništi, které na přání našeho milovaného císaře vyrostlo na jižní straně Fora? Na místě Neronova jezera? Které už spolykalo tolik travertinových obkladů, že kvůli tomu museli otevřít nový lom?“

„Je to nádhera. A brzy dojde na sochy,“ utrousil nonšalantně Gornia.
„Budou jich potřebovat tisíce.“

„Tisíce?“

„Inu, počítej. Budou tam tři řady o osmdesáti obloucích, přinejmenším ve dvou patrech bude potřeba do každého oblouku jedna socha.“ Podle všeho měl dobrý přehled o stavebních plánech.

„Takže ‚tisíce‘ znamená sto šedesát? Případně dvě stě čtyřicet, pokud ozdobí i horní řadu?“

„Nešetří! Plus ještě galerie hrdinů a sochy nad vchody, v kolonádách...“

Sesunul jsem se na kamenné sedátko. Zlá předtucha na mne dolehla jako zapařená stará deka, nicméně snažil jsem se tvářit nevzrušeně.

„Zacvrlikej mi, co s tím má společného můj drahý tatík?“

„No... znáš ho.“

„Ano, obávám se, že ano.“

„Leccos zkoušel.“

„Pověz mi to nejhorší.“

„Ten starý trouba se nakonec zavázal, že dodá pár kamenných hrdinů do exteriéru.“

Už jsem stačil zjistit, že Gornia se úzkostlivě vyhýbá rozhovorům na nepříjemné téma. Nechával na tátovi, aby si protivné debaty vyřídil sám. Když už se k něčemu vyjádřil, šlo o suchý, stručný a civilizovaný komentář, v němž rezonoval hrozivý podtón. „Kolik znamená ‚pár‘?“ zeptal jsem se mile.

„Nevím přesně.“

„To zrovna. Ví to má sestra?“

„Nechtěl do toho Maiu zatahovat.“

„Proč ne? Nekalý obchod?“ Pokud šlo o tátovy obchody, žádný se nedal označit za standardní. Něco mě napadlo. „Bez dokladů?“

„Mimo účetnictví.“

„Takže bez dokladů. Neříká se tomu korupce?“

Gornia vypadal zklamaně. „Vždycky říkal, že jsi trouba, Marku Didie.“

„Nezahrávám si s úřady, a proto jsem ještě naživu. Černá dodávka?“

Vybavilo se mi, že v římském skladišti bylo překvapivě málo soch, když jsem sepisoval inventář.

„Poslal jen vzorky. Seškrabali jsme mech z pár kousků z druhé ruky. Úředníci skákali blahem.“

„V čem je tedy problém?“

Gornia se naježil. „Kdo mluvil o problému?“

„Ty, Gornio. Ne sice přímo, ale naznačils. O co jde? Zpozdili jsme se s dodávkou nebo oni s placením?“

„Je to na nás. Platí za každý kus při dodání. Každá socha jim udělá radost. Vezmou, cokoli odpovídá požadavkům. A ty jsou prosté,“ dodal hbitě. „Jde jen o výšku. Jiné nemají.“

„Musejí na první pohled působit stejnorodě.“ Mluvil jsem jako architekt interiérů. „Vsadím se, že to není legrace najít hotové sochy, které odpovídají výšce oblouků... Máme něco na skladě?“

„Starý pán nakupoval mramor na nějakém místě na pobřeží.“

„Můžeš být přesnější?“

„Máme jich... asi stovku.“

„Stovku?“ Hlas se mi trásl. „Stovku soch má na skladě jen velikášský maniak.“

„Odpověděl jsem ti. Jak jsem říkal, nelam si s tím hlavu.“

„Jsem v klidu.“ Jenomže jsem nebyl. „Omluv mne, Gornio, ale proč prostě nedodáme tu hromadu soch a neshrábneme peníze? Nechci mít plný sklad dávno zapomenutých kamenných hrdinů a vojevůdců.“ Všichni ostatní, kteří by mohli chtít takové krámy koupit, trávili léto ve vilách u Neapole. A tam si jistě mnozí při pohledu na ty ohavnosti, které jim táta už dřív draze prodal, uvažovali, že už *nikdy více*.

„To půjde,“ ujistil mne Gornia. „Geminus tvrdil, že trochu pozdržíme prodej...“ zatvářil se rozpačitě. „Ale museli jsme za ně zaplatit.“

Pochopil jsem. Nešlo o nic, co bych nečekal nebo nepředpokládal. „Aha! Nemáme žádnou hotovost?“

Zvláštní. Sám jsem viděl hotovosti dost a dost, když jsem zjišťoval, jestli mám dost peněz, abych zaplatil dědickou daň.

„Vzali jsme je do částečné komise. Jen se nám nepodařilo platbu doručit. Snažil jsem se. Osobně jsem za nimi šel s penězi. Geminus vždycky posílal mě, protože vypadám úplně obyčejně,“ udrolil mi Gornia další střípek tátových tajemství. „Nikdo mě ještě nikdy neokradl. Ale nenašel jsem je.“

„Tátovy dodavatele?“

„Zmizeli.“ Zdálo se, že se mu ulevilo, že je to konečně venku. „Novinka, že ano?“

Můj táta byl mockrát po uši v průšvihů. Občas se mu nahromadily dluhy, ale pokaždé je nakonec nějak splatil. Nedostatek hotovosti byl u něj vždycky jen dočasná záležitost. Byl dobrý v tom, co dělal.

Jen výjimečně se v Římě stávalo, že by někdo chtěl věřiteli zaplatit a nemohl by. A Geminovi nikdy. Obvykle platilo jiné schéma: věřitelé si přišli pro svůj dluh. Smlouvy byly v naprostém pořádku a jejich nárok oprávněný. Přinesli si vlastní pokladny, aby si v nich odnesli peníze. Vysolil jsem hotovost. Oni byli spokojení. A tím to končilo.

Usoudil jsem, že se na ty sochy nejdřív podívám a potom najdu dodavatele. Jsem přece informátor, takže je určitě dokážu najít.

Znám spoustu důvodů, proč se může vypařit někdo, kdo peníze dluží, ale když zmizí někdo, kdo má peníze dostat, pak nejspíš proto, že mu stárí zatemnilo mozek – nebo v tichosti zesnul. Pokud Livia Primilla a Julius Modestus (jak se věřitelé jmenovali) zemřeli, pocit sounáležitosti s chudákem, který po nich měl dědit, mi velel dluh splatit.

Chtěl jsem být příkladný občan. Jenomže v tu chvíli se věci daly do pohybu a pomalu se celá původně naprosto jasná záležitost začínala komplikovat a měnit v zapeklitý případ, jaké jsem obvykle vyšetřoval.